

Pildești *Monografie istorică*

Localitatea Pildești este situată la 10 km NV de orașul Roman, pe malul stâng al râului Moldova și aproape de vărsarea pârâului Ciurlic în acesta. Este un sat compact, specific zonelor de câmpie, și are ca vecini următoarele localități: la est – Săbăoani, la sud – Simionești, la vest – Corhana, iar la nord – Gherăești. Actualmente, satul Pildești face parte din județul Neamț, situat în partea estică a acestuia, fiind unul din cele 347 de sate componente.

Din punct de vedere istoric, localitatea este atestată încă din secolul al XVI – lea, dar apariția relativ târzie în documente nu ne împiedică să presupunem că are o vechime mai mare. Denumirea actuală a satului este Pildești, însă graiul locuitorilor și mențiunile documentare din trecut au conservat varianta inițială a numelui localității – Childești, a cărei semnificație etimologică este deocamdată controversată.

Ascendenții locuitorilor catolici de astăzi din Pildești au venit în cursul secolului al XVIII – lea din Transilvania, pe de o parte, profitând de unele facilități acordate lor de către domni Moldovei, iar, pe de altă parte, ca urmare a situației create de autoritatea habsburgică în spațiul transilvan, prin formarea regimentelor de graniță românești și secuiești. Acolo, în sud – estul Transilvaniei, strămoșii catolicilor din Pildești au trecut, înainte de venirea lor în Moldova, printr-un „proces de secuizare”, în urma căruia au devenit bilingvi, vorbind atât românește (în grai ardelenesc), cât și ungurește. Existența, atât în graiul românesc transilvănean, cât și în cel unguresc ceangău, a unor particularități lingvistice specifice, cum ar fi „rostirea siflantă”, constatate și în satele românești din Transilvania, constituie argumente puternice privind originea românească a catolicilor din Pildești.

Tot în urma aceluși „proces de secuizare” a apărut și termenul „ceangău”, cu sensul de „străin”, „înstrăinat”, fiind un nume calitativ și nu unul etnic, termen raportat de către unii în mod nejustificat și la adresa catolicilor din Pildești, respins pe bună dreptate de aceștia.

Originea românească transilvăneană a ascendenților catolicilor de astăzi din Pildești este probată, de altfel, alături de argumente istorico – lingvistice, și de coordonatele etnografice ale așezării. Locuințele, îndeletnicirile de bază, îmbrăcămintea, obiceiurile de sărbători, folclorul etc. converg către susținerea acestui adevăr.

În mod firesc, viața religioasă din Pildești se înscrie în istoria mai largă a catolicismului din Moldova, existența lăcașurilor de cult, a asociațiilor parohiale, precum și a unui număr important de persoane consacrate și preoți originari din acest sat demonstrând profunđa religiozitate și atașamentul față de Biserică al membrilor comunității.

În egală măsură, organizarea teritorial-administrativă, învățământul, activitatea culturală, serviciile publice, participarea pildeștenilor la războaie și mișcări sociale înscriu localitatea de față pe coordonatele care au jalonat evoluția istorică a zonei și, într-un sens mai larg, a întregii țări.

În paginile acestei monografii am încercat să surprindem evoluția unei comunități catolice din Moldova, folosind atât repere documentare și bibliografice, cât, mai ales, elemente de istorie orală, strădania noastră vizând o cât mai fidelă redare a realităților de ieri și de astăzi existente în Pildești.